

Kwalitatieve analyse onvrijwillige zorg over 2023

ORO EN DE WET ZORG EN DWANG

Het beleid van ORO ten aanzien van onvrijwillige zorg sluit naadloos op aan op de Wet Zorg en Dwang (Wzd): “Binnen ORO is de vrijheid van onze cliënten leidend. Zij bepalen zelf hoe zij hun leven willen inrichten, maken hun eigen keuzes en wanneer het nodig is, worden zij daarbij geholpen. Onvrijwillige zorg gebeurt niet binnen ORO, tenzij er sprake is van ernstig nadeel, er echt geen alternatieven zijn en dwang ‘goede zorg’ betekent. Tegen onvrijwillige zorg zeggen wij dus: Nee, tenzij.... “

De stijging of daling in de toepassing van onvrijwillige zorg ten opzichte van 2022, uitgedrukt in aantallen en percentages.

Het aantal unieke cliënten

In 2023 zijn er 804 registraties onvrijwillige zorg gedaan bij 66 unieke cliënten.

In de periode 1^e helft 2023 betroffen dit 444 registraties onvrijwillige zorg bij 52 unieke cliënten, en in de periode 2^e helft 2023 betroffen dit 481 registraties onvrijwillige zorg bij 64 unieke cliënten.

In 2022 waren dit 508 registraties onvrijwillige zorg bij 53 unieke cliënten. Dit betekent een stijging in het aantal registraties van 36%.

Deze stijging van het aantal registraties onvrijwillige zorg ten opzichte van 2022 zegt niet direct iets over de kwaliteit van zorg. We zijn van mening dat er juist zorgvuldig omgegaan wordt met het inzetten van onvrijwillige zorg terwijl het aantal registraties toeneemt. Dit wordt later in de rapportage verder toegelicht.

Periode	Aantal unieke cliënten	Registraties onvrijwillige zorg
2023	66	803
2022	53	508

In 2023 zijn er 2 cliënten met een RM opgenomen.

Het verschil van 39 registraties na optellen 1^e helft en 2^e helft 2023: 925 registraties onvrijwillige zorg en 803 registraties over 2023 in totaaloverzicht is te verklaren door het doen van open registraties. Dit zijn 122 handmatige registraties (toepassing: indien nodig) waarvoor de zorgverantwoordelijke wel een begindatum heeft ingevuld maar geen einddatum. Deze registraties kunnen in beide jaarhelften voorkomen, maar in het totaaljaaroverzicht maar als 1 keer.

Bijv. client A. heeft een registratie met begindatum 16-02-2023 maar geen einddatum want deze maatregel wordt dagelijks toegepast. Het betreft de maatregel ‘beperking in vrijheid inrichting eigen leven voedingskeuzes’ met frequentie 1 x per dag, toepassing continu gedurende 24u. Deze registratie komt voor in het 1^e halfjaar maar ook in 2^e halfjaar omdat de einddatum niet gevuld is. In de totaalrapportage over 2023 komt deze registratie 1 keer voor.

Kwetsbare
mensen
gelukkig
maken

De verhouding van het aantal cliënten dat onvrijwillige zorg heeft ontvangen ten opzichte van het aantal cliënten dat geen onvrijwillige zorg heeft ontvangen, uitgedrukt in aantallen en percentages.

Periode	Aantal unieke cliënten met onvrijwillige zorg	Totaal aantal wooncliënten	Percentage cliënten met onvrijwillige zorg
2023	66	746	8,8 %
2022	53	752	7,0 %

De verhouding van het type onvrijwillige zorg dat geregistreerd is ten opzichte van het totaal aantal aan onvrijwillige zorg dat heeft plaatsgevonden, uitgedrukt in aantallen en percentages.

Type onvrijwillige zorg	Aantal 2023	Percentage 2023	Aantal 2022	Percentage 2022
Structureel gepland	205	25,5	162	31,9 %
Structureel ongepland (indien nodig)	589	73,3	318	62,6 %
Onvoorzien	9	1,2	28	5,5 %
Totaal	803	100 %	508	100 %

Welke vormen van onvrijwillige zorg werden toegepast?

De verhouding van het aantal cliënten dat een bepaalde vorm van onvrijwillige zorg heeft ontvangen ten opzichte van het totaal aantal cliënten dat onvrijwillige zorg heeft ontvangen, uitgedrukt in aantallen en percentages

Vorm van onvrijwillige zorg	Aantal onvrijwillige zorg 2023	Percentage 2023	Aantal onvrijwillige zorg 2022	Percentage 2022
Hoofdcategorie: Beperkingen eigen leven in te richten				
Beperking in gebruik communicatiemiddelen	8	1,6%	7	0,9%
Overige beperkingen eigen leven in te richten	51	10,0%	66	8,2%
Hoofdcategorie: Uitoefenen van toezicht op betrokkenen				
Cameramonitoring	2	0,4%	4	0,5%
Toezicht met andere elektronische middelen	5	1,0%	4	0,5%
Toezicht met elektronische traceringsmiddelen	1	0,2%	2	0,2%
Hoofdcategorie: Beperking van de bewegingsvrijheid				
Fysieke fixatie	7	1,4%	47	5,8%
Mechanische fixatie	18	3,5%	23	2,9%
Overige beperking van de bewegingsvrijheid	239	47,0%	332	41,3%
Plaatsing op een gesloten afdeling	161	31,7%	306	38,1%

*Kwetsbare
mensen
gelukkig
maken*

Hoofdcategorie: Toediening van vocht, voeding en medicatie, medische handelingen en therapeutische maatregelen				
Toedienen van medicatie	2	0,4%	1	0,1%
Toedienen van vocht en voeding	3	0,6%	1	0,1%
Het verrichten van medische controles en handelingen	8	1,6%	10	1,2%
Totaal	508	100%	803	100%

Resultaten

Opvallend is dat 88,1% van de onvrijwillige zorg valt in de hoofdcategorie 'beperking van de bewegingsvrijheid' en 41,3% in de subcategorie 'overige beperking van de bewegingsvrijheid'. Nader onderzoek leerde ons dat de rapportage onvrijwillige zorg in hoofd- en sub categorieën wordt gedraaid. Een interne analyse die nog een niveau dieper gaat liet ons zien dat het gaat om de volgende onvrijwillige zorg die geregistreerd is onder 'overige beperking van de bewegingsvrijheid':

- gesloten deur woning
- halve deur
- gesloten binnendeur slaapkamer
- gesloten binnendeur algemeen
- kledingkast op slot

Door de beperkingen van de huidige rapportage uit Nedap is deze categorie die nog een niveau dieper ligt niet nader te duiden en kunnen we hier geen exacte cijfers bij geven.

De categorieën 'Overige beperking van de bewegingsvrijheid' (41,3%) en 'Plaatsing op een gesloten afdeling' (38,1%) als grootste bronnen (samen bijna 80%) van aantal registraties in 2023.

In de categorie 'Plaatsing op een gesloten afdeling' wordt geregistreerd als er sprake is van een beperking bewegingsvrijheid: deur gesloten. Dit kunnen verschillende deuren betreffen (o.a. voordeur en slaapkamerdeur).

De verklaring voor het groot aantal registraties in deze 2 categorieën is te vinden bij 2 individuele cliënten voor wie bijna dagelijks een handmatige registratie wordt gedaan. Een bewuste keuze door de Zorgverantwoordelijke in afstemming met de regiebehandelaar en de clientvertegenwoordigers. In de categorie 'Overige beperking van de bewegingsvrijheid' zijn 332 registraties, waarvan 230 bij 1 unieke client. Deze client heeft een maatregel met categorie Beperking bewegingsvrijheid gesloten binnendeur slaapkamer in het zorgplan. De toepassing/frequentie van deze maatregel staat op 'indien nodig' en wordt in de praktijk dus bijna elke nacht toegepast. In het plan van aanpak afbouw staat specifiek vernoemd dat het sluiten van de deur dagelijks dient te worden vastgelegd teneinde te kunnen evalueren. Dus de afspraak tussen Zorgverantwoordelijke, regiebehandelaar en ouders in het plan van aanpak bij afbouw zorgen voor een groot aantal registraties in deze categorie.

In de categorie 'plaatsing op een gesloten afdeling' zijn 306 registraties waarvan 269 bij 1 unieke client. Dit betreft categorie: Beperkingen bewegingsvrijheid Deur gesloten. In het zorgplan van deze cliënt staan twee maatregelen in deze categorie maar betreft verschillende deuren: Voordeur Dagbesteding, Voordeur woning en de slaapkamerdeur. Elk moment dat deze deuren gesloten worden wordt een registratie gemaakt. Dit zijn de registraties die qua aantal opvallen in deze aanlevering maar terug te leiden zijn naar een bewust gekozen plan i.o.m. regiebehandelaar.

*Kwetsbare
mensen
gelukkig
maken*

In beide bovenstaande gevallen is het aantal registraties hoog, maar zegt dat niets over de kwaliteit van zorg. We zijn van mening dat er juist zorgvuldig omgegaan wordt met het inzetten van onvrijwillige zorg terwijl het aantal registraties toeneemt.

ORO heeft ervoor gekozen om (on)vrijwillige zorg bij kinderen tot 12 jaar ook te registreren. Het gaat hierbij om onvrijwillige zorg (verzet cliëntvertegenwoordiger) en vrijwillige zorg conform stappenplan (vallend in de drie specifieke zwaardere categorieën: insluiting, fysieke fixatie en gedragsregulerende medicatie). We trachten ook voor deze kwetsbare categorie cliënten een zorgvuldig proces te doorlopen middels het stappenplan. De rapportage uit Ons maakt geen onderscheid in leeftijd, wat betekent dat in de rapportage ook kinderen onder de 12 meegenomen zijn.

Welke verbeteringen hebben we in 2023 doorgevoerd en hoe gaan we in 2024 aan de slag om tot verbetering te komen?

In 2023 hebben we veel energie gestoken in het op orde houden van de dossiers en het uitvoeren van het stappenplan binnen de gestelde termijnen. Goede registratie, rapportage en analyse van onvrijwillige zorg helpt ons om zicht te hebben op de onvrijwillige zorg die we toepassen. Zo kunnen we inhoudelijk en procesmatig verbeteren om onvrijwillige zorg terug te dringen. Management Informatie over tijdige evaluatie van onvrijwillige zorg werd periodiek aan de managers ter beschikking gesteld op locatieniveau. Tijdige evaluatie van onvrijwillige zorg blijkt binnen ORO een verbeterpunt ondanks meerdere ingezette verbeteracties. Er is het afgelopen jaar wel aandacht besteed in de communicatie aan de bekendheid van de WZD, o.a. door een aantal artikelen in het ORO magazine de OROskoop. Met de externe Wzd cliëntvertrouwenspersonen is een evaluatie gesprek gevoerd over 2023 aan de hand van de jaarbrief. Er zijn geen Wzd klachten ingediend.

In 2024 gaan we opnieuw inzetten op scholing van medewerkers. Alle betreffende medewerkers krijgen begin 2024 de taak om de geactualiseerde e-learning module Wzd te volgen. We maken hierbij onderscheid tussen een basis scholing en een verdiepende scholing. De Wzd commissie heeft voor 2024 het thema gekozen 'de Wzd, hoe houden we het makkelijk, begrijpelijk en uitvoerbaar?' We hebben met elkaar geconstateerd dat we de 'harde kant' van de Wzd bij ORO op orde hebben, maar dat er nog meer aandacht mag zijn voor de implementatie van het gedachtengoed en het stappenplan van de Wzd. Er wordt begin 2024 een vragenlijst uitgezet bij de wijkmanagers, gedragsdeskundigen en zoco's om op te halen wat zij nodig hebben om de Wzd makkelijker, begrijpelijker en beter uitvoerbaar te maken. In een themabijeenkomst wordt hetgeen opgehaald verwerkt tot een actieplan voor 2024.